

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2011794_RegNr_I1-2935-815/2020

<http://www.infolex.lt/tp/2011794>

Administracinė byla Nr. I1-2935-815/2020
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01046-2020-8
Procesinio sprendimo kategorijos: 20.5.1; 37.3; 55.1.3

(S)

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS **LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU**

2020 m. balandžio 23 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjas Ernestas Spruogis
viešame teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal
pareiškėjo S. V. skundą atsakovei Lietuvos valstybei, atstovaujamai Vilniaus pataisos namų, dėl
neturtinės žalos atlyginimo.

Teismas, išnagrinėjęs bylą,

n u s t a t ė :

I

1. Pareiškėjas S. V. (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas priteisti
iš atsakovės Lietuvos valstybės, atstovaujamos Vilniaus pataisos namų (toliau – ir Vilniaus PN),

neturtinės žalos atlyginimą – 126 000 Eur už kalinimą netinkamomis sąlygomis, pažeidžiant jo teises (b. l. 1–5).

2. Pareiškėjas skunde nurodo, kad jam buvo pritaikyta Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – ir BVK) 70 straipsnio 6 dalyje numatyta izoliacija. Vilniaus PN direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 24 d. ir 2017 m. lapkričio 2 d. nutarimais jam buvo skirta izoliacija 30 (15+15) parų kamerų tipo patalpoje pagal minėtą BVK 70 straipsnio 6 dalį. Pareiškėjas teigia, kad izoliacijos metu jis kreipėsi į Vilniaus PN administraciją prašydamas jam leisti naudotis elektros prietaisais. Neatsižvelgus į jo prašymus, iš jo buvo paimti visi jam priklausantys elektros prietaisai ir jais jam naudotis buvo draudžiama. Nesutikdamas su tokiais draudimais pareiškėjas Vilniaus PN direktoriaus sprendimus apskundė Kalėjimų departamentui, kuris pareiškėjo skundą atmėtė. Vėliau pareiškėjas minėtus sprendimus apskundė Vilniaus apygardos administraciniam teismui, kuris savo 2018 m. kovo 27 d. sprendime panaikino Vilniaus PN direktoriaus sprendimą dėl neleidimo naudotis elektros prietaisais izoliacijos metu. Dėl nurodytų aplinkybių pareiškėjas patyrė neigiamus išgyvenimus, todėl jam priteistina neturtinė žala.

II

Atsakovės Lietuvos valstybės atstovas Vilniaus PN atsiliepime į pareiškėjo skundą nurodo, kad pareiškėjo reikalavimas yra nepagrįstas, prašo skundą atmesti, savo poziciją grindžia iš esmės tokiais argumentais (b. l. 10–13).

1. 2017 m. paties pareiškėjo prašymu jis buvo izoliuotas nuo kitų nuteistųjų, perkeltas į kamerų tipo patalpas BVK 70 straipsnio 6 dalies pagrindu. Atsižvelgiant į tuo metu taikomą teisinį reglamentavimą, izoliavus pareiškėją kamerų tipo patalpose, jam izoliacijos laikotarpiu galiojo nuteistiesiems laikomiems kamerų tipo patalpose laikymo sąlygos (nustatytas režimas). BVK 96 straipsnio, reglamentuojančio nuteistųjų teisę naudotis elektros prietaisais ir kitais daiktais, 1 dalyje nustatyta, jog: „nuteistiesiems, išskyrus laisvės atėmimo bausmę atliekančius pataisos įstaigose drausmės grupės laikymo sąlygomis ar perkeltus į kamerų tipo patalpas nuteistuosius, leidžiama naudotis už asmeninėse sąskaitose turimus pinigus įsigytais ar perduotais Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse nurodytais elektros prietaisais ir kitais daiktais“. Ginčui aktualių laikotarpiu t. y. 2017 m., nuteistiesiems, perkeltiems į kamerų tipo patalpas BVK 70 straipsnio 6 dalies pagrindu buvo nustatytos analogiškos laikymo sąlygos, kaip ir nuteistiesiems laikomiems kamerų tipo patalpose kitais pagrindais, t. y. savo noru perkeltų į kamerų tipo patalpas nuteistųjų laikymo sąlygas reglamentavo BVK 86 ir 145 straipsniai.

2. Pareiškėjo skunde nurodyta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis Nr. A-387-520/2020 įsiteisėjo tik 2020 m. sausio 29 d., o iki to laiko nebuvo suformuluotos vieningos teismų praktikos dėl leidimo nuteistiesiems naudotis elektros prietaisais jų buvimo (izoliacijos) kamerų tipo patalpose metu. Vilniaus PN 2017 m., t. y. ginčui aktualių laikotarpiu, vadovavosi tuo metu taikomu teisiniu reglamentavimu, jog izoliavus nuteistąjį kamerų tipo patalpose, jam izoliacijos laikotarpiu galioja nuteistiesiems laikomiems kamerų tipo patalpose laikymo sąlygos (nustatytas režimas). Tokios nuomonės laikėsi ir Vilniaus apygardos administracinio teismas (2018 m. birželio 6 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-1929-821/2018).

3. Pareiga įrodyti, jog dėl neteisėtų valdžios institucijos veiksmų tam tikra žala patirta, tenka pareiškėjui, jis privalo pagrįsti ir įrodyti priežastinį ryšį tarp jo nurodomos žalos ir neteisėtų veiksmų. Reiškiant reikalavimą dėl neturtinės žalos, kylančios iš valdžios institucijos neteisėtų veiksmų, asmeniui nepakanka vien abstrakčiai pareikšti, jog buvo padaryta neturtinė žala, o būtina konkrečiai (laike ir vietoje) apibrėžti galimus neteisėtus veiksmus (neveikimą) ir jų galimą konkrečią išraišką (galimas pasekmes) asmeniui Civilinio kodekso (toliau – ir CK) 6.250 straipsnio prasme; vien

pareiškėjo paaiškinimų apie patirtą neturtinę žalą nepakanka, paaiškinimai turėtų būti patvirtinti kitais tiesioginiais ar netiesioginiais, subjektyviais ar objektyviais įrodymais.

Taigi, šiuo atveju nėra būtinos CK 6.271 straipsnyje nustatytos valstybės civilinės atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, sąlygos.

Teismas, išnagrinėjęs skundo ir atsiliepimo motyvus, įvertinęs rašytinius bylos įrodymus, išanalizavęs ginčo teisinį santykį reglamentuojančius teisės aktus,

k o n s t a t u o j a :

III

1. Byloje ginčas kilo dėl neturtinės žalos atlyginimo. Pasak pareiškėjo, žala kilo dėl netinkamų gyvenimo sąlygų Vilniaus PN (pareiškėjui buvo draudžiama naudotis elektros prietaisais kamerų tipo patalpose).

2. Valstybės ir savivaldybės pareiga atlyginti žalą (viešoji atsakomybė) pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir CK) 6.271 straipsnio nuostatas kyla dėl valstybės ir savivaldybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, nepriklausomai nuo konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės. CK 6.271 straipsnyje nurodyta viešoji atsakomybė atsiranda esant trimis sąlygoms: neteisėtiems veiksams ar neveikimui, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp neteisėtų veiksmų (neveikimo) ir žalos. Vadinasi, reikalavimas dėl žalos atlyginimo (tiek turtinės, tiek neturtinės) gali būti patenkinamas, nustačius visumą viešosios atsakomybės sąlygų: pareiškėjo nurodytos valdžios institucijos neteisėtus veiksmus ar neveikimą, žalos pareiškėjui padarymo faktą ir priežastinį ryšį tarp valdžios institucijos neteisėtų veiksmų / neveikimo ir atsiradusios žalos. Nenustačius bent vienos iš minimų trijų viešosios atsakomybės sąlygų, valstybei pagal CK 6.271 straipsnį nekyla pareiga atlyginti žalą.

CK 6.250 straipsnio 1 dalyje neturtinė žala apibrėžiama kaip asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais.

Pagal BVK (redakcija, aktuali ginčo laikotarpiui) 96 straipsnio 1 dalį nuteistiesiems, išskyrus laisvės atėmimo bausmę atliekančius pataisos įstaigose drausmės grupės laikymo sąlygomis ar perkeltus į kamerų tipo patalpas nuteistuosius, leidžiama naudotis už asmeninėse sąskaitose turimus pinigus įsigytais ar perduotais Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 194 patvirtintose Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse nurodytais elektros prietaisais ir kitais daiktais. BVK 70 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog jeigu pataisos įstaigoje bausmę atliekantis nuteistasis raštu prašo pataisos įstaigos administraciją dėl svarbių priežasčių laikyti jį izoliuotą nuo kitų nuteistųjų, pataisos įstaigos direktorius turi teisę nutarimu perkelti šį nuteistąjį į kamerų tipo patalpas ir laikyti jį kameroje vieną arba kartu su kitais tuo pačiu pagrindu kamerų tipo patalpose laikomais nuteistaisiais. Laiką, kuriam nuteistasis perkeliamas į kamerų tipo patalpas, nustato pataisos įstaigos direktorius. Toks nuteistojo perkėlimas į kamerų tipo patalpas nėra nuobauda.

3. Nagrinėjamoje byloje nėra ginčo, jog pareiškėjui Vilniaus PN direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 24 d. ir 2017 m. lapkričio 2 d. nutarimais abu kartus buvo skirta izoliacija 15 parų kamerų tipo patalpoje pagal BVK 70 straipsnio 6 dalį. Šios aplinkybės taip pat yra nustatytos Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018 m. kovo 27 d. sprendime administracinėje byloje Nr. I-1786-473/2018 (įsiteisėjo 2018 m. balandžio 28 d.). Nurodytame sprendime taip pat konstatuota, jog pareiškėjas į kamerų tipo patalpas buvo uždarytas BVK 70 straipsnio 6 dalies pagrindu, todėl jam neturėtų būti taikomi apribojimai, nustatyti Bausmių vykdymo kodekso 96 straipsnio 3 dalyje, kadangi šie apribojimai pagal savo turinį yra sietini su tam tikrais nuteistųjų padarytais drausmės ar

naudojimosi elektros prietaisais pažeidimais ir yra taikomi kaip papildoma priemonė už minėtų pažeidimų padarymą.

4. Nagrinėjamos bylos kontekste būtina pabrėžti, kad BVK 70 straipsnio 6 dalyje nėra nukreipimo į BVK 86 ir 145 straipsnių nuostatas, todėl atsakovas be jokio teisėto pagrindo byloje nurodė, kad asmenims, pagal BVK 70 straipsnio 6 dalį perkeltiems į kamerų tipo patalpas, taikomos tos pačios sąlygos, kaip ir nuteistiesiems, paskirtiems į drausmės grupę ar perkeltiems į kamerų tipo patalpas dėl paskirtos nuobaudos. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog atsakovės atstovas cituoja Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018 m. birželio 6 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I-1929-821/2018, tačiau šis sprendimas LVAT 2020 m. sausio 29 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A-387-520/2020 buvo pakeistas. LVAT nutartyje pateikė nagrinėjamoje byloje aktualų išaiškinimą, jog BVK 96 straipsnio 1 dalyje nustatytas ribojimas yra taikomas nuteistiesiems, atliekantiems bausmę patalpos įstaigose drausmės grupės laikymo sąlygomis ar perkeltiems į kamerų tipo patalpas dėl padaryto bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimo ir paskirtos nuobaudos. LVAT minėtoje byloje nurodė, jog pirmosios instancijos teismas, pažymėdamas, jog nors pagal BVK nuostatas nuteistieji turi teisę naudotis elektros prietaisais ir kitais daiktais, tačiau ši teisė dėl specifinio laisvės atėmimo bausmės nuteistų asmenų teisinio statuso nėra absoliuti bei kad pareiškėjas, žinodamas, jog taikomas BVK 96 straipsnio 1 dalies apribojimas, pats sąmoningai pasirinko minėtą elgesio modelį, nurodė, jog Vilniaus PN, nesuteikdami galimybės (kadangi tokios teisės pareiškėjas neturi) naudotis elektros prietaisais, nepažeidė BVK 96 straipsnio 1 dalies. Tačiau pirmosios instancijos teismas nenagrinėjo, ar šiuo atveju pareiškėjui buvo taikomas proporcingas ribojimas.

5. Nagrinėjamoje byloje atsakovės atstovas, taikydamas pareiškėjui ribojimą naudotis elektros prietaisais, nenurodė jokių argumentų, kad pareiškėjui nustatytas ribojimas naudotis elektros prietaisais atsirado dėl primygtinio socialinio poreikio ir buvo proporcingas siekiamiems teisėtiems tikslams. Byloje nustatyta, jog pareiškėjas buvo perkeltas į kamerų tipo patalpas BVK 70 straipsnio 6 dalies pagrindu, todėl jam neturėjo būti taikomas BVK 96 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas ribojimas, atsakovės atstovas to nepaneigė. Esant nurodytoms aplinkybėms, darytina išvada, jog dėl nepagrįstų ribojimų pareiškėjas patyrė neigiamus išgyvenimus.

6. Pagal CK 6.250 straipsnį nustatyti neturtinės žalos dydį, t. y. teisingą piniginę kompensaciją už nukentėjusio asmens patirtus neturtinio pobūdžio praradimus, yra teismo diskrecija. Teismo pareiga nustatyti teisingą kompensaciją už patirtus neturtinio pobūdžio išgyvenimus, praradimus, parenkant tokią piniginę satisfakciją, kuri kiek galima teisingiau kompensuotų nukentėjusiojo neturtinėms vertybėms padarytą žalą. Pažymėtina, jog piniginės kompensacijos neturtinei žalai atlyginti dydis kiekvienu konkrečiu atveju nustatomas teismo nagrinėjamoje byloje pagal įstatyme nustatytus ir teismo reikšmingais pripažintus kriterijus (CK 6.250 straipsnio 2 dalis), vadovaujantis sąžiningumo, protingumo ir teisingumo principais (CK 1.5 straipsnis), nagrinėjamos bylos aplinkybių kontekste atsižvelgiant į šiuo klausimu suformuotą teismų praktiką.

7. Teismo vertinimu, nagrinėjamu atveju egzistuoja pagrindas priteisti pareiškėjui neturtinės žalos atlyginimą, kadangi vien pažeidimo pripažinimo šiuo atveju nepakanka pažeistai teisei apginti. Tačiau, nors pripažintina, kad draudimas naudotis elektros prietaisais kamerų tipo patalpose (30 parų) sukėlė pareiškėjui dvasinius išgyvenimus, nepatogumus, tačiau, teismo vertinimu, nėra pagrindo visiškai tenkinti pareiškėjo skundą. Atsižvelgiant į nurodytus argumentus dėl CK 6.250 straipsnio taikymo bei į anksčiau konstatuotus pareiškėjo teisių pažeidimą, pažeidimo mastą bei intensyvumą, taip pat į Lietuvos valstybės ekonomines darbo užmokesčio bei pragyvenimo sąlygas, bei į tai, jog pareiškėjas į teismą dėl neturtinės žalos atlyginimo kreipėsi praėjus beveik 3 m., teismo vertinimu, pareiškėjo prašomas priteisti neturtinės žalos dydis yra mažintinas, todėl pareiškėjo skundas tenkintinas iš dalies ir nustatytinas atlygintinos neturtinės žalos dydis yra 35 Eur, kuris teisingumo, protingumo bei sąžiningumo kriterijų taikymo požiūriu yra adekvatus jo atžvilgiu padarytam teisės pažeidimui ir šiuo požiūriu yra teisingas.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 84–87 straipsniais, 88 straipsnio 5 punktu, 103 straipsnio 2 punktu, 132 straipsniu,

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo S. V. skundą tenkinti iš dalies.

Priteisti pareiškėjui S. V., a. k. (duomenys neskelbtini) iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Vilniaus pataisos namų, 35 Eur (trisdešimt penkis eurus) neturtinei žalai atlyginti.

Likusią skundo dalį atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per trisdešimt kalendorinių dienų nuo jo paskelbimo apeliaciniu skundu gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėjas

Ernestas Spruogis